

Viets onderscheidt in zijn tabellen (1936, pag. 340) de ♂♂ van *circularis* en *neumani* door de achterrand van de 4e epimeren, die bij de eerste soort spits en bij de 2e soort afgerond zou zijn. Mijn inl. ♂♂ bezitten een afgeronde 4e epimere, doch deze vertoont inwendig een spits. Voorts zou *circularis* een dunnere chitineren om de anaalopening hebben en zou deze opening bij *circularis* meer naar achteren liggen dan bij *neumani*. Nu is een dunne ring eigen aan jonge exx.; een dikkere ring maakt bovendien de indruk meer naar voren gelegen te zijn. Voorts is ook deze ligging aan variatie onderhevig. M.i. zijn deze geringe verschillen niet doorslaggevend.

Discrepans-♀ en *neumani*-♀ worden op pag. 355 onderscheiden naar een paar eigenschappen van P IV. Bedenkende, dat bij de soorten van het genus *Piona* de palp wel het meest variabele orgaan is, moet een soort-onderscheiding enkel op grond hiervan zéér twijfelachtig zijn.

Ten slotte *litoralis*, beschreven naar een ♀, zijnde het ♂ nog onbekend. Dit ♀ is zeer nauw verwant aan *circularis* ♀; de napplaten hebben dezelfde vorm en ook de palpen zijn gelijk. Het verschil is gelegen in het aantal nappen op de achterste platen, volgens Viets bij *litoralis* ♀ 9—10 en bij *circularis* 13—18; in fig. 400 a: 17—19 (1936 pag. 356). Ik heb dit kenmerk nagegaan bij mijn inlands materiaal van *circularis* (zie boven). Van 12 ♀♀ uit één vangst waren de aantallen nappen de volgende: 8—9, 10—11 (2x), 10—12, 11—12 (2x), 12—12, 12—13, 13—14, 14—14, 15—17, 15—18. Dit resultaat toont duidelijk aan, dat de door Viets onderstelde scheiding tussen *litoralis* met 9—10 nappen en *circularis* met 13—19 nappen in werkelijkheid niet bestaat. Hier is slechts sprake van één soort, waarvan het ♀ op de achterste platen 8—19 nappen bezit.

De 4 soorten uit het opschrift brengen we dus terug tot 2, te weten: 1. *neumani* Koen. 1883, waarmede synoniem zijn *circularis* ♂♀ Piers. 1896 en *litoralis* ♀ Viets 1936, en 2. *discrepans* Koen. 1895, waarvan het ♀ beschreven werd als *neumani* ♀ Koen. 1883.

De inlandse soort *circularis* Bess. 1936 moet dus in het vervolg *neumani* Koen. heten.

Forelia curvipalpis Viets 1930. In Entom. Ber. 8: 399, onderaan (1932), werd bedoeld op een ♀ met ± driehoekige napplaten. Dit ♀ blijkt bij nadere beschouwing tot bovengenoemd soort te behoren, ondanks een paar geringe afwijkingen.

Deze zijn eerstens het 3e palplid, dat korter is dan Viets voor zijn ♀ aangeeft (1936, Tierw. Deutschl.: 362, fig. 408b), zodat de palp overeenkomt met Viets' afbeelding van de ♂-palp (l.c.: 358, fig. 402b).

Tweedens bedraagt het aantal nappen 14 en 15, tegen 18—20 bij Viets.

F. curvipalpis is nieuw voor de fauna; dit ♀ werd aangetroffen in het kanaal bij Apeldoorn, Januari.

Brachypoda modesta Koen. 1911. F.n.sp. Vindplaats: Rosep, Haaren, September.

Axonopsis complanata (O.F.M. 1776). F.n.sp. Vindplaats: Nieuwe Wiel Haarsteeg, April.

's Hertogenbosch, Nov. 1947.

Nut van de Museumsentomologie voor de praktijk

door

J. B. CORPORAAL.

Het is voor den lezerskring van dit tijdschrift wel niet noodig, te wijzen op het nut van de systematische entomologie ook voor de praktijk

des levens, maar toch komt het mij wel dienstig voor, een eclatant voorbeeld te geven van een bij uitstek praktisch resultaat, dat geheel te danken is aan de museumentomologie. Verdere gegevens en détails zijn te vinden in Ann. Rept. Smithson. Instit. for 1917 (1919) : 625—626 en in Ann. Mag. Nat Hist. (8) 9 : 455—459, 1912.

In 1911 werd aan de wortels van het suikerriet op het eiland Mauritius eene aantasting geconstateerd door eene keverlarve. De Gouvernementsentomoloog, D. d'Emmerez de Charmoy, determineerde den kever voorloopig als *Schizonycha* sp. *Schizonycha* Blanch. is een Afrikaansch Melolonthiden-genus, dat meer dan 200 soorten telt, waarvan er ook enkele voorkomen in het Madagassische gebied, waartoe Mauritius behoort. De eenige voor de hand liggende bestrijding was het opgraven van de larven en het vangen der kevers, die zich vooral des nachts vertoonen, en dan op struiken aanvliegen. De schade werd hierdoor wel eenigszins betoomd, maar de bestrijding was omslachtig en kostbaar. Ofschoon in nog geen half jaar ruim 27 miljoen individuen aldus werden vernietigd, zoo plantten zij zich toch zoo sterk voort, dat zij hun areaal voortdurend uitbreidden, en aldus de geheele suikerindustrie van Mauritius met den ondergang bedreigden.

Inmiddels was d'Emmerez de Charmoy zoo voorzichtig geweest, exemplaren naar het British Museum te Londen op te zenden voor volledige determinatie. Daar kwam G. J. Arrow, de specialist voor Lamellicornia, tot de conclusie, dat het geene *Schizonycha* waren, maar dat zij behoorden tot het nauw verwante Amerikaansche genus *Phytalus* Er. De vergissing van d'Emmerez de Charmoy was zeer begrijpelijk, want vele soorten van beide genera vertoonen eene sterke gelijkenis. Van de zelfde soort echter konden slechts na lang zoeken een drietal exemplaren (die niet verder benoemd waren) gevonden worden, klein en slecht geconserveerd, met de vindplaatsaanduiding „Trinidad”. Hieruit bleek, dat de soort in West-Indië moest voorkomen, hoewel zij tot nu toe vrijwel aan de aandacht van de daar werkende entomologen ontgaan was. Hieruit moest men wel concluderen, dat deze soort in West-Indië als vijand van het suikerriet van weinig of geen belang was. De volgende stap was dus, het dier daar na te sporen om te weten te komen onder welke condities het daar leeft, en bovenal, hoe het komt, dat het daar weinige of geene schade aanrichtte. De bekende Dr. G. A. K. Marshall, die toen juist naar West-Indië zou vertrekken, nam eenige exemplaren van Mauritius ter vergelijking mede. Hij vond dezelfde soort, in alle stadiën, terug op Barbados (eveneens aan suikerriet), doch niet op Trinidad of op een der andere eilanden, en bracht materiaal mede terug naar Londen. Aan een van de medegebrachte larven zat stevig vastgehecht een ectoparasiet, eene Scoliid-larve; ook had Marshall gezien, hoe *Scolia* (*Dielis*) *dorsata* F. den grond in suikerrietvelden in Barbados afzocht. Verder werkt daar ook een vogel, *Quiscalus* (Icteridae, ook wel genaamd troepialen, koevogels of Americaansche wiewalen), ijverig aan de bestrijding mede.

Er is geen twijfel aan (hoewel de Mauritius-planters dit aanvankelijk niet wilden gelooven), dat de *Phytalus* (door Arrow beschreven als *Ph. Smithi*) op Mauritius was geïmporteerd met plantmateriaal van suikerriet uit West-Indië. Misschien was dit al vrij lang geleden, en had de progenituur van die enkele individuen geruimen tijd noodig gehad om zich tot eene plaag te ontwikkelen. Alleen is de Scolide toen niet mede gekomen, en de op Mauritius voorkomende *Scolia* (*Dielis*) *rufa* Lep. liet hem met rust.

Men heeft toen de Scolide van Barbados ook op Mauritius geïmporteerd. Dit was verre van eenvoudig, gezien den langen afstand en de moeilijkheden, om ze op die verre reis in goede gezondheid te houden,

en aanvankelijk bleven teleurstellingen dan ook niet uit. Ten slotte echter is men er in geslaagd, ze op Mauritius te doen inburgeren. Zij heeft toen vasten voet gekregen en haar areaal snel uitgebreid, waarmede, zij het langs een langen omweg, een ernstig gevaar was afgewend. Ik vind niet vermeld, of de suikerplanters van Mauritius door eene flinke donatie aan het Britsche Museum blijk hebben gegeven van hunne dankbaarheid voor hunne redding.

Dit resultaat had, zonder de nog steeds vaak miskende systematische nuseumentomologie en zonder de aanwezigheid van uitgebreide verzamelingen, niet bereikt kunnen worden.

NASCHRIFT. Dr. J. G. B e t r e m, onze Nederlandsche specialist voor Scoliidien, was zoo vriendelijk, mij mede te deelen, dat de tegenwoordig geldende naam van de Scolide van Barbados is *Campsomeris dorsata* (Fabr. 1787), en dat de soort van Mauritius nu heet *Campsomeris fax* Bradley 1936 (= *Campsomeris rufa* var. Lep. 1845. De typische *C. rufa* Lep. 1845 is een synoniem van *Campsomeris ciliata* Fabr., eene Zuideuropeesche soort).

Overigens heeft op Mauritius de import van *C. dorsata* geen geheel afdoend succes opgeleverd, zoodat men o.a. in 1935 en 1936 den entomoloog J e p s o n naar Java heeft gezonden om nog andere Scoliidien te verzamelen voor proefnemingen. Dit neemt niet weg, dat het de systematische museumentomoloog is geweest, die den waren aard der plaag heeft herkend, en den weg heeft gewezen tot doeltreffende bestrijding.

Amsterdam O., Zeeburgerdijk 21, Februari 1948.

Korte mededelingen.

Cossus cossus rupsen in oud wagenwiel. Een buurjongen van me vond aan een dijkje tussen oude rommel een afgedankt wagenwiel. Hij nam het mee naar huis en sloeg het uit elkaar, uitsluitend om in het bezit te komen van de ijzeren band en de stalen bus, waarin vroeger de as had gelopen. In de reeds half vermolmde iepenhouten duit, d.i. de houten prop waarin de spaken steken, bleken zich 2 volwassen rupsen van *Cossus cossus* L. te bevinden, die in het binnenste hiervan flinke gaten hadden geknaagd. Wel een merkwaardige verblijfplaats voor deze rupsen!

J. S l o t, Middellie.

Fuessly. In 1910 schreef Courvoisier (Ent. Zeitschr. 24: 206), dat zijn bekende landgenoot niet Fuessly heette, maar Füsslin. Ik ben zelf eens aan het snuffelen gegaan met het volgende resultaat: 1775. Joh. Caspar F u e s z l i n s Verzeichnis der ihm bekannten Schweizerischen Insekten. Ondertekening van de voorrede: Johann Caspar F u e s z l i n. Het portret van de frontpagina is van: Joh. Gaspar F u e s s l i n u s.

1781. Archiv der Insectengeschichte, Heft I, „von Johann Caspar F ü e s z l y.“ Begint met een „Plan dieses Archivs“ van 4 blz. aan het eind ondertekend: „Joh. Caspar F ü e s z l y. Op de volgende pag.: „Beytrag zur Naturgeschichte des Mittelperlmutterfalters, *Papilio Adippe* L. von Joh. Caspar F ü s z l y.“

1782. Heft 2, derde verh.: Joh. Caspar F ü e s z l y.

1783. Heft 3, zesde verh.: J. C. F ü e s z l y.

1784. Heft 5. Titel: Johann Caspar F ü e s z l y.

1785. Heft 6. Idem.

1786. Heft 7 en 8. Idem.

Waar er in de achttiende eeuw zo weinig eenheid in de schrijfwijze der familienamen bestond, lijkt het me volkomen verantwoord de reeds lang in de entomologische literatuur ingeburgerde schrijfwijze F u e s s l y te handhaven. — Lpk.